

Tilsynsprosjektet «Hunder som bor ute» er ferdig

Mattilsynet hadde et nasjonalt tilsynsprosjekt på utendørs hundehold i 2018 og til og med april 2019. I prosjektet prioriterte vi å føre tilsyn med trekkhundehold. Vi har også inkludert andre typer utendørs hundehold, der det var risiko for at hundene ikke hadde god velferd.

Mattilsynet sjekket forhold som har vesentlig betydning for hunders velferd, som nok mosjon og tilgang til hundehus og liggeplass. Vi la vekt på å vurdere velferden til hver enkelt hund. En viktig del av prosjektet var å veilede om hva en hund som bor ute trenger for å ha det bra.

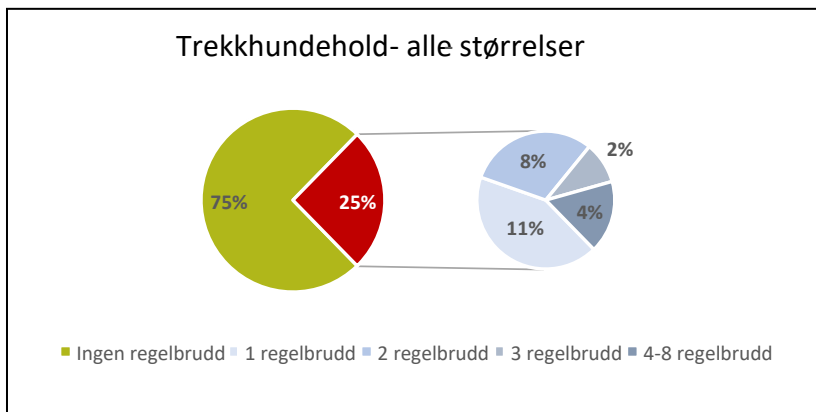
Med «hunder som bor ute» mener vi hunder som har sin primære oppholdsplass ute, enten hele døgnet eller store deler av døgnet, hele året.

Rapporten viser hvordan regelverksetterlevelsen var i et utvalg av utendørs hundehold da tilsynene ble gjennomført.

I dette sammendraget presenterer vi de viktigste funnene for trekkhundeholdene og noen av prosjektgruppas forslag til endringer i Mattilsynets veileder for hold av hund utendørs.

Mange trekkhundeholdere følger regelverket. De som ikke gjør det har ofte flere regelbrudd

Vi fant at mange av trekkhundeholderne vi førte tilsyn med følger bestemmelsene i dyrevelferdsloven, men i 81 hundehold (25 %) fant vi regelbrudd (figur 1). Av disse hadde halvparten brudd på flere sjekkpunkter, og flere av disse hadde brudd på fire til åtte av de ti sjekkpunktene. Dette viser at utendørs hundehold er krevende på mange måter, og at hundeholderene må ha kunnskap, praktisk evne og vilje for at hundene skal ha god velferd.

Figur 1: Andel trekkhundehold med regelbrudd. De blå kakestykkene viser antall regelbrudd i hundeholdene med regelbrudd.

Hadde størrelse på hundeholdet og oppstillingsmåte noe å si for regelbruddene?

Ut fra våre funn hadde ikke størrelsen på trekkhundeholdene betydning for antallet regelbrudd. Vi fant heller ingen store forskjeller mellom hunder som sto i hundegård og dem som sto bundet på kjetting. Vår erfaring er at velferden til hundene er avhengig av at hundeholderen har kunnskap, holdninger, praktisk evne og vilje til å gi hundene det de trenger, og at dette har større betydning enn måten de sto oppstallet på.

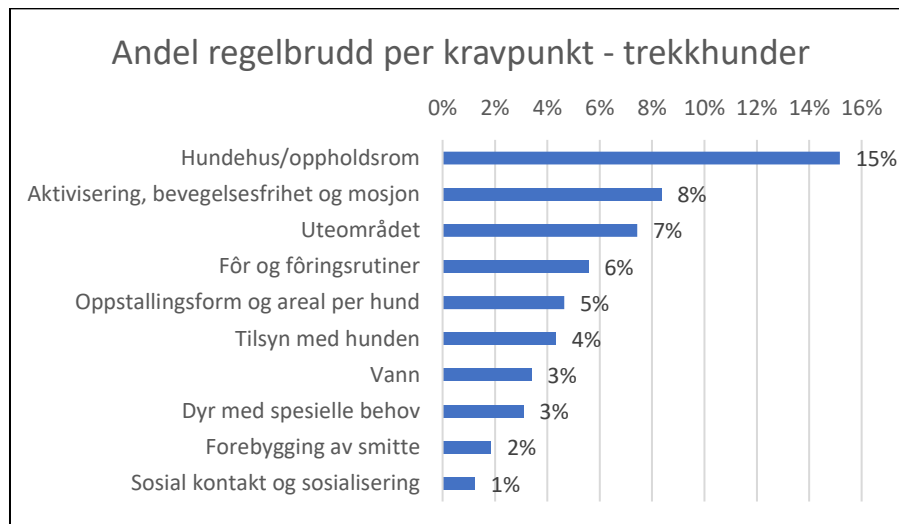
Veilederen for hold av hund utendørs bør revideres

Et av målene til prosjektet var å gi et grunnlag for å vurdere om Mattilsynets veileder for hold av hund utendørs bør revideres. Prosjektgruppa mener det er behov for å utdype og presisere anbefalingene i veilederen. Dette vil hjelpe Mattilsynets inspektører til å gjøre gode skjønnsmessige vurderinger, og det vil bli enklere for hundeholdere å forstå Mattilsynets vurderinger.

Prosjektgruppa har flere forslag til endringer i veilederen, basert på de funnene og erfaringene vi har gjort oss i prosjektarbeidet. Mattilsynet tar med seg innspillene fra prosjektet videre i sitt arbeid med veilederen. Noen av innspillene omtales i teksten under.

Vi så flest regelbrudd som gjaldt oppstalling og aktivisering

Det vanligste regelbruddet var at hundene ikke hadde gode nok hundehus og liggeplasser. (figur 2). Et annet vanlig regelbrudd var at hundene ikke fikk nok aktivisering og mosjon. De ble ikke sluppet løs fra oppbindingen eller tatt ut av hundegården ofte nok.

Figur 2: Regelbruddene hos trekkhundene fordelt på sjekkpunktene vi førte tilsyn med.

I 7 trekkhundehold ble det avdekket så alvorlige forhold at det ble gitt vedtak om å bedre forholdene med en gang (hastevedtak). Disse dreide seg om ubehandlede skader, oppstalling av valper uten tilgang på oppvarmet tilholdsrom om vinteren og sosialisering.

Hunden må være egnet til å bo ute

Mange alaska huskyer har en dårligere pelskvalitet, og vil lettere fryse, enn tradisjonelle polarhunder. Likevel bor de utendørs, året rundt. Mattilsynet minner om at det er hundeholderens ansvar å se til at den enkelte hunden har god nok pels og at oppstallingen er tilpasset den, slik at den ikke fryser.

Forutsetningene en hund har for å bo ute kan endre seg gjennom livet til hunden. Sykdom og skade, vekttap og alderdom er ting som kan påvirke hvor godt en hund tolererer kulde. Dette må hundeholderen vurdere for hver enkelt hund, og tilpasse oppstallingen etter det. Tisper med valper og valper under 6 måneder, skal ha tilgang til et oppvarmet oppholdsrom om vinteren.

Hunden må ha et godt hus med komfortabel liggeplass

Adgang til et egnet og trygt tilholdsrom er et sentralt krav i dyrevelferdsloven, og en forutsetning for at en hund skal kunne bo ute. 48 av trekkhundeholdene (15 %) hadde ikke gode nok hundehus eller komfortabel liggeplass til hundene. Dette var det vanligste regelbruddet.

For at hunden skal kunne hvile, holde varmen og trives må den ha et vind- og vanntett hus, og en tørr, ren og myk liggeplass, hele året.

Konstruksjonen, byggematerialene og vedlikeholdet er avgjørende for at et hundehus skal fungere godt. Vi så mange ulike løsninger, men det var ikke alle som var like godt egnet.

Prosjektgruppa forslår å endre veilederen når det gjelder krav til hundehus

Prosjektgruppa mener det er behov for å heve minimumsstandarden for hundehus som brukes om vinteren. I en revidert veileder bør det derfor legges vekt på at hundehus som brukes vinterstid, skal være isolert, minimum i gulv og tak.

Daglig aktivitet er viktig for at hunden skal trives

Regelverket krever at hunden skal ha mulighet for stimulerende aktivitet, bevegelse og annen naturlig atferd. For å ivareta dette mener Mattilsynet at hunder som står bundet, må kobles fra oppbindingen i minst 10 timer per uke, fordelt på flere ganger i uka, og helst daglig. Dette inkluderer både trening i spann og andre aktiviteter, der hunden er koblet fra oppbindingen. Hunder i hundegård har også behov for å aktiviseres utenfor hundegården, helst daglig. Kravet om stimulerende aktiviteter og mosjon gjelder hele året, og ikke bare i trenings sesongen.

Bilde: Oppbindingen legger begrensninger på hundens frie bevegelse. Erfaringene fra prosjektet viser likevel at oppbinding kan fungere godt så lenge hunden får dekket behovene sine for blant annet stimulerende aktiviteter, fri bevegelse og mosjon. Foto: Mattilsynet

I 26 av trekkhundeholdene (8 %) fikk ikke hundene nok aktivisering, bevegelsesfrihet og mosjon.

Vi så flere tilfeller av at trekkhunder hadde stått oppbundet, uten å være frikoblet, i uker eller måneder.

Prosjektgruppa foreslår endringer i veilederen når det gjelder oppstalling, aktivisering og mosjon

Tradisjonell oppbinding av hunder, på 2 meter lang kjetting, legger store begrensninger på hundens mulighet til fri bevegelse. For at dette skal fungere godt, må hundeholderen ha fasiliteter som sikrer at hver hund får nok plass, aktivisering og frislipp. Vi mener det derfor er viktig at slik oppbinding kun er akseptabelt i hundehold hvor hundene brukes aktivt, og hvor treningen/aktiviteten loggføres.

Prosjektgruppa mener det er nødvendig at det i større hundehold er et inngjerdet område tilgjengelig, slik at hundene kan løpe løs under tilsyn, hele året. Det er også behov for å kunne skille tisper og hannhunder, for eksempel med atskilte tisper og hannhundgårder, slik at løpetid ikke fører til mindre aktivisering av hundene.

Miljøberiking av hundegården kan ha god effekt på hundens muligheter til stimulerende aktiviteter, også utenom tur og trening. Mulighet til å grave, skillevegger mellom eller inni hundegården, stolper å markere på, opphøyde plattformer og ting å tygge på er eksempler på slike miljøberikelser. Prosjektgruppa anbefaler derfor at dette omtales i en revidert veileder.

Mattilsynet var på tilsyn i 453 utendørs hundehold

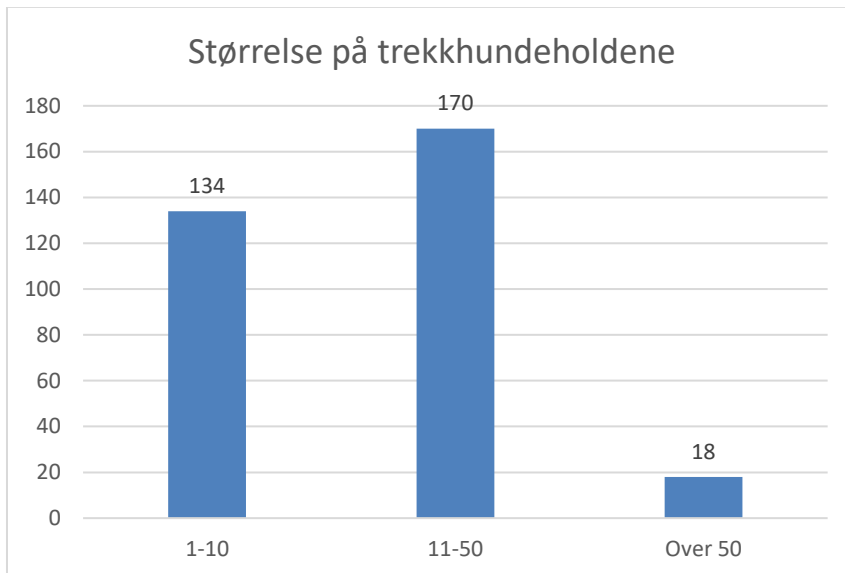
Vi førte tilsyn med 323 trekkhundehold og 111 hundehold med jakt-, gjeter- og andre typer hunder. I 19 hundehold ble type hund ikke registrert, eller det var en kombinasjon av ulike typer hunder. Resultatene for disse hundeholdene omtales ikke i rapporten.

Det er ikke krav til å registrere hundehold i Norge. Derfor har vi ingen oversikt over antallet utendørs hundehold. 42 % av tilsynene var varslet på forhånd.

Vi ønsket å føre tilsyn med ulike typer utendørs hundehold. Resultatene våre viser at trekkhundeholdene i stor grad var et utplukk basert på inspektørens lokale kunnskap om hvor det var slike hundehold. Vi hadde ikke samme lokale kunnskap om de andre hundeholdene. Derfor ble disse tilsynene i stor grad utført på grunn av bekymringsmeldinger. Dette kan være grunnen til at vi oftere fant regelbrudd her enn i trekkhundeholdene.

Hvilke trekkhundehold førte vi tilsyn med?

Vi førte tilsyn med trekkhundehold av ulike størrelser (figur 3). I trekkhundeholdene vi førte tilsyn med, var det stor variasjon i oppstillingsform, med en overvekt av hundegård og en kombinasjon av hundegård og oppbinding.

Figur 3: Størrelse på trekkhundeholdene vi førte tilsyn med. I ett hundehold ble ikke størrelse registrert.